

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Eindhoven

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel met beperking

Wij hebben de in de jaarstukken 2016 opgenomen jaarrekening 2016 van de gemeente Eindhoven te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in punt 1 van de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking", een getrouw beeld van de van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeente Eindhoven op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- ▶ zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheid beschreven in punt 1 en punt 2 van de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking" en uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheden beschreven in punt 3, punt 4 en punt 5 van de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking", in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ het overzicht van baten en lasten en de toelichting;
- ▶ balans en toelichting
- ▶ WNT;
- ▶ Bijlage 3: incidentele lasten en baten;
- ▶ Bijlage 4: structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- ▶ Bijlage 6: verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa);
- ▶ Bijlage 9: reserves en voorzieningen;
- ▶ Bijlage 13: staat van borg- en garantstellingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

1. Met betrekking tot de lasten in het sociaal domein hebben wij voor een bedrag van € 33,5 miljoen niet kunnen vaststellen of de prestatielevering heeft plaatsgevonden als gevolg van het ontbreken van voldoende controledocumentatie. Dit betreft zowel zorg in natura als persoonsgebonden budgetten voor wat betreft de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo.
2. Met betrekking tot de lasten voortvloeiend uit het inkoop en aanbestedingen hebben wij voor een bedrag ter hoogte van € 1,7 miljoen onvoldoende controle-informatie om vast te stellen dat de aanbestedingen in lijn met de Europese aanbestedingsregels hebben plaatsgevonden.
3. Met betrekking tot de investeringen uit hoofde van de gevoteerde kredieten hebben wij voor een bedrag van € 3,1 miljoen aan overschrijdingen vastgesteld.

4. Met betrekking tot de lasten voortvloeiend uit inkoop en aanbestedingen hebben wij voor een bedrag ter hoogte van € 5,8 miljoen inkopen geconstateerd, welke niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels hebben plaatsgevonden.
5. Met betrekking tot de voorzieningen stellen wij vast dat de verplichtingen voor een bedrag van € 1,4 miljoen te laag zijn verantwoord.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 31 januari 2017 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Eindhoven zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel met beperking.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 9.500.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 500.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken 2016 andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ aanbidding
- ▶ jaarverslag, waaronder
 - ▶ algemeen;
 - ▶ de programmaverantwoording;
 - ▶ de paragrafen;
 - ▶ de bijlagen 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11 en 12.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheid beschreven in punt 1 tot en met 5 van de paragraaf "De basis voor ons oordeel met beperking":

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader, welke op 31 januari 2017 is vastgesteld door de gemeenteraad. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De gemeenteraad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 31 januari 2017, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente Eindhoven;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 18 juli 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.H. de Hair RA